

U Z N E S E N I E

*Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej **Rapid life životnej poisťovne, a.s.**, so sídlom v Košiciach, Garbiarska č. 2, IČO : 31 690 904, zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Danielom Blyšťanom, s.r.o. so sídlom v Košiciach, Rastislavova č. 68, za ktorú a na účet ktorej koná advokát JUDr. Daniel Blyšťan, proti povinnej **J. G.**, bývajúcej v R., o vymoženie **31,73 Eur s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 21 Er 280/2010, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. septembra 2011 sp. zn. 2 CoE 80/2011, takto*

r o z h o d o l :

*Dovolanie oprávnenej **o d m i e t a**.*

Povinnej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Oprávnená podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na vymoženie sumy 31,73 Eur istiny s príslušenstvom na základe rozsudku rozhodcovského Arbitrážneho súdu Košice z 8. marca 2010 sp. zn. 2 C 618/2009. Súdny exekútor následne v zmysle § 44 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) požiadal Okresný súd Lučenec o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Lučenec uznesením z 20. decembra 2010 č.k. 21 Er 280/2010-22 zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Dospel k záveru, že rozhodcovská doložka obsiahnutá v poisťovej zmluve z 19. apríla 2007 (4186700263) – vo všeobecných poisťných podmienkach časť XV. pod bodom 2 je neprijateľná. Vychádzal pritom z ustanovenia čl. 6 ods. 1, čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13 EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, z ustanovenia § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, článku 144 ods. 1, článku 7

ods. 2 Ústavy SR, z ustanovenia § 2 písm. b/ a ustanovenia § 3 ods. 1 a ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v platnom znení. Poukázal aj na ustálenú judikatúru Európskeho súdneho dvora (rozsudok *Océano Grupo Editorial a Salvat Editores*, C-240/98 až C-244/98 s. I-4941) s tým, že predmetnou rozhodcovskou doložkou dochádza reálne k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami v neprospech spotrebiteľa. Vывodil, že oprávnená od počiatku sledovala v súvislosti s koncipovaním rozhodcovskej doložky to, aby v prípade vzniku sporov zo zmluvy boli tieto vždy riešené na rozhodcovskom súde, ktorý vyberie oprávnená, a to na súde, ktorý sa nachádza v mieste jej sídla za účelom minimalizácie nákladov a reálneho sťaženia uplatnenia práv spotrebiteľa. Okrem toho uviedol, že rozhodcovská doložka bola už v čase jej uzatvárania neprijateľnou podmienkou a ako taká bola už od počiatku neplatnou podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Rozhodcovské konanie sa uskutočnilo bez riadneho zmocnenia zo strany zmluvných strán a rozhodcovský rozsudok vydaný v takomto konaní nemôže byť riadnym exekučným titulom na vykonanie exekúcie.

Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 30. septembra 2011 sp. zn. 2 CoE 80/2011 napadnuté uznesenie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Stotožnil sa s právnym názorom súdu prvého stupňa v posúdení o neprijateľnosti zmluvnej podmienky obsiahnutej v spotrebiteľskej zmluve. Uviedol, že pre posúdenie, či súdu bol, alebo nebol predložený exekučný titul, je nevyhnutnou súčasťou prieskumu zisťovanie, či bol rozhodcovský rozsudok vydaný na základe rozhodcovskej zmluvy dohodnutej či už vo forme osobitnej zmluvy, alebo doložky k inej zmluve. Pokiaľ rozhodcovská zmluva trpí absolútnou neplatnosťou ide o právny úkon, ktorý neexistuje a pokiaľ bol vydaný na základe takéhoto právneho úkonu, rozhodcovský rozsudok trpí neúčinnosťou, pretože rozhodcovskému súdu chýbala právomoc na vydanie takéhoto rozhodnutia. Navyše uviedol, že v danom prípade rozhodcovská doložka nachádzajúca sa v poisťnej zmluve uzatvorenej medzi oprávnenu a povinnou v časti všeobecné obchodné podmienky bod XV. nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná, čo vyplýva aj z jej zaradenia do všeobecných obchodných podmienok. Spotrebiteľ pri uzatváraní zmluvy nemal vzhľadom na splnutie rozhodcovskej doložky s ostatnými štandardnými podmienkami ani na výber a mohol len zmluvu ako celok odmietnuť, alebo sa podrobiť všeobecným poisťným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu. Rozhodcovská doložka v predmetnej veci, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul, bola spotrebiteľovi vnútená, ktorá zvyšuje nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom je neprijateľnou

podmienkou v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka. Navyše, povinná ani nemohla ovplyvniť výber rozhodcov. Odvolací súd sa vyjadril i k námietke oprávnenej o nedostatku kompetencie exekučného súdu preskúmať rozhodcovský rozsudok, pričom poukázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR z 24. februára 2011 sp. zn. IV. ÚS 55/2011 a tiež sa vyjadril aj k jej námietke spočívajúcej v nedostatku odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia. S prihliadnutím na tieto dôvody považoval rozhodcovskú doložku za neplatnú, čo je postačujúcim dôvodom pre zamietnutie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená. Navrhla napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a tiež aj uznesenie súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie z dôvodu, že súdy mu svojim postupom odňali možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), že rozhodli vo veci, ktorá nepatrí do ich právomoci (§ 237 písm. a/ O.s.p.) a že ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Vyslovila názor, že rozhodcovský súd rozhodoval v súlade so zákonom na základe riadne uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Všeobecné súdy nemajú vo vzťahu k rozhodnutiam rozhodcovského súdu postavenie odvolacích súdov a preto v zásade nie sú oprávnené preskúmať rozhodcovské rozsudky po vecnej stránke. Ustanovenie § 45 zákona č. 244/2002 Z.z. umožňuje (v prípadoch tam vymenovaných) exekučné konanie zastaviť, nie však zamietnuť žiadosť exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Skúmanie (ne)platnosti rozhodcovskej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky v exekučnom konaní nemá žiadnu oporu v relevantných právnych predpisoch. Okrem toho namietala, že súdy jej nesprávnym postupom odňali možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). I keď sa v exekučnom konaní vo všeobecnosti nevykonáva dokazovanie, súdy predsa len vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi, avšak bez toho, aby nariadili pojednávanie. Tým ju v rámci dokazovania vylúčili z možnosti vyjadriť sa k vykonaným dôkazom a tiež vysvetliť, ktoré časti predložených listín v ich vzájomnej väzbe viedli k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy. Dovolanie odôvodnila tiež tým, že súdy nižších stupňov svoje rozhodnutia založili na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). V tejto súvislosti zdôraznila bod 2 ďalších zmluvných dojednaní obsiahnutých k predmetnej zmluve, v zmysle ktorého obidve zmluvné strany vyjadrili súhlas s rozhodcovskou doložkou, a ktorým je podmienená aj účinnosť XV. časti VPP.

Povinná sa k dovolaniu nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p. V zmysle platnej právnej úpravy je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, alebo ak rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. (§ 239 ods. 1, písm. a/ a písm. b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.).

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci nemožno podriaďiť pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho potvrdil a nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Rovnako odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky

Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (vid' napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka v dovolaní predovšetkým namieta, že v danom prípade sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov (§ 237 písm. a/ O.s.p.).

V občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány (§ 7 ods. 1 O.s.p.). V občianskom súdnom konaní súdy preskúmajú aj zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy (vid' bližšie § 7 ods. 2 O.s.p.). Iné veci prejednávajú a rozhodujú súdy v občianskom súdnom konaní, len ak to ustanovuje zákon (§ 7 ods. 3 O.s.p.).

Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec postúpiť inému orgánu. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán.

V danom prípade dovolateľka procesnú vadu konania uvedenú v § 237 písm. a/ O.s.p. nevyvodzuje z toho, že súdy vôbec nemali konať a rozhodovať. Ich právomoc konať

v exekučnom konaní nepopiera. Vyčíta im iba, že v rozpore so zákonom i smernicou 93/13/EHS preskúmavali právoplatné exekučné tituly a že bez zákonom zvereného oprávnenia v exekučnom konaní skúmali prijateľnosť, či neprijateľnosť rozhodcovskej doložky. Dovolateľka tu teda namieta, že rozhodnutia súdov spočívajú na nesprávnej aplikácii a interpretácii ustanovení zákona. Z určujúceho – obsahového – hľadiska (viď § 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku nedostatku právomoci súdov, ale o námietku inú, ktorú dovolateľka uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti právnych záverov súdov (ich právneho posúdenia veci), na ktorých v danom prípade založili svoje rozhodnutia. Takto formulovanou námietkou (o nedostatku právomoci súdov v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p.) oprávnená dostatočne nezohľadňuje, že ňou napadnuté rozhodnutie bolo vydané v exekučnom konaní, v ktorom rozhodovanie súdov vyplýva jednoznačne priamo zo zákona (viď napríklad ustanovenia § 29, § 38 ods. 3 a § 44 ods. 1 Exekučného poriadku). Vzhľadom na to, nie je opodstatnená námietka dovolateľky o existencii vady konania v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p. Súdny rozhodovali vo veci, ktorá patrí do ich právomoci.

Podľa názoru oprávnenej jej súdy ďalej odňali možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Dovolateľka tvrdí, že k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. došlo tým, že súdy vykonali dokazovanie listinnými dôkazmi bez nariadenia pojednávania a teda bez jej účasti. Rovnako im vytýka, že v súvislosti s tým jej znemožnili vyjadriť sa k vykonaným dôkazom.

V preskúmvanej veci dospelo exekučné konanie do štádia posudzovania splnenia tých zákonom stanovených procesných predpokladov, za ktorých súd poverí exekútora vykonaním exekúcie. Dovoláním je napadnuté rozhodnutie vydané v tomto štádiu exekučného konania.

Po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie súd preskúmava žiadosť o udelenie poverenia, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul z hľadiska ich súladu so zákonom. Pri tom medziiným skúma, či návrh na vykonanie exekúcie má všetky náležitosti, či je k návrhu pripojený exekučný titul opatrený potvrdením (doložkou) o vykonateľnosti, či je exekučný titul materiálne vykonateľný, či sú oprávnený a povinný

osobami uvedenými v exekučnom titule a či sú splnené všeobecné podmienky konania v zmysle § 103 O.s.p. V štádiu, pri ktorom súd skúma, či žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrh na vykonanie exekúcie alebo exekučný titul nie sú v rozpore so zákonom (§ 44 ods. 2 Exekučného poriadku), sa vychádza z tvrdení oprávneného v návrhu na vykonanie exekúcie a z exekučného titulu. V tomto štádiu súd nevykonáva dokazovanie (ako procesnú činnosť súdu osobitne upravenú v ustanoveniach § 122 až § 124 O.s.p.) – postačujúce je totiž, ak sú rozhodujúce skutočnosti dostatočne osvedčené okolnosťami vyplývajúcimi zo spisu, vrátane do neho založených listín. Vzhľadom na to, sa oboznamovanie s obsahom listín, ktoré je zamerané na posúdenie splnenia podmienok konania a predpokladov pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o poverenie na vykonanie exekúcie, nemusí vykonávať na pojednávaní za prítomnosti oprávneného a povinného.

Ak teda dovolateľka vyvodzuje existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. z toho, že súdy vykonali „dokazovanie“ bez nariadenia pojednávania a v jej neprítomnosti, ide o námietku neopodstatnenú. Namietaným postupom súdov nebola oprávnenej znemožnená realizácia jej procesných oprávnení.

Dovolateľka napokon tvrdí, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Právne posúdenie je činnosť súdu, pri ktorej na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Právnym posúdením veci sa nezakladá procesná vada konania v zmysle § 237 O.s.p. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorým možno úspešne odôvodniť (iba) procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), samo nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov ale prípustnosť dovolania nezakladá (porovnaj tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011 a sp. zn. 6 Cdo 41/2011).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou (§ 237 písm. a/ a f/ O.s.p.), nevyšli najavo ani iné procesné

vady konania vymenované v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplýva z ustanovenia § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol dovolanie oprávnenej podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní procesne úspešnej povinnej vzniklo právo na náhradu trov konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal povinnej náhradu trov tohto konania, lebo nepodala návrh na priznanie náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p., § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. októbra 2012

JUDr. Daniela Š v e c o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová